

VIDANYTT

2023 VIDA OCH VÄXANDE VÄRDEN

#3

Hur skapar vi robusta skogar? / sid 8

Vi måste jobba konstruktivt i Bryssel / sid 10

Caroline Benilton – en av sveriges stora jaktprofiler / sid 14

Många åsikter om skogens resurser

Efter semestern kommer hösten som en nystart. Återigen ser vi skördare och skotare i skogarna som förser våra industrier med råvara. Våra sågverk som har stått stilla under några veckor för service och underhåll startas upp igen. Nu skall de återigen producera sågade trävaror för världens alla marknader. Detta utgör en väldigt stor del av insatserna för att lagra koldioxid och minska världens beroende av oljebaserade produkter framåt.

Foto: Martina Wärenfeldt

Skogen har varit ett ämne som vållat mycket debatt under de senaste åren. Inte bara i Sverige utan även i EU diskuteras det hur vi bäst kan använda skogens resurser och dess potential som en kolsänka.

Vi på Vida anser att det är de med erfarenhet och kunskap som bör forma hur vi använder skogen, snarare än de som har åsikter om den. Därför är det viktigt att vi inte bara lyssnar på de som höjer rösten högst, utan främst på de som faktiskt har expertis och bedriver forskning om skogen.

Det som jag ofta reagerar på i debatten är att fokus oftast ligger på skogens roll som kolsänka och inte på dess förmåga att ersätta

andra material. I nuläget vågar jag påstå att trä är en fantastisk resurs som vi bör använda, men utan att överutnyttja den.

Eftertraktade produkter

Försäljningen av sågade träprodukter har varit enastående de senaste åren. Nu märker vi en gradvis återgång till mer normala nivåer. Detta betyder dock inte på något sätt att marknaden är "död". Priserna på råvaran är fortfarande mycket bra och våra 12 sågverk fortsätter att producera varje dag oavsett ekonomisk konjunktur. Om du är intresserad av en lönsam skogsaffär är det hög tid att kontakta någon av våra inköpare.

Måns Johansson

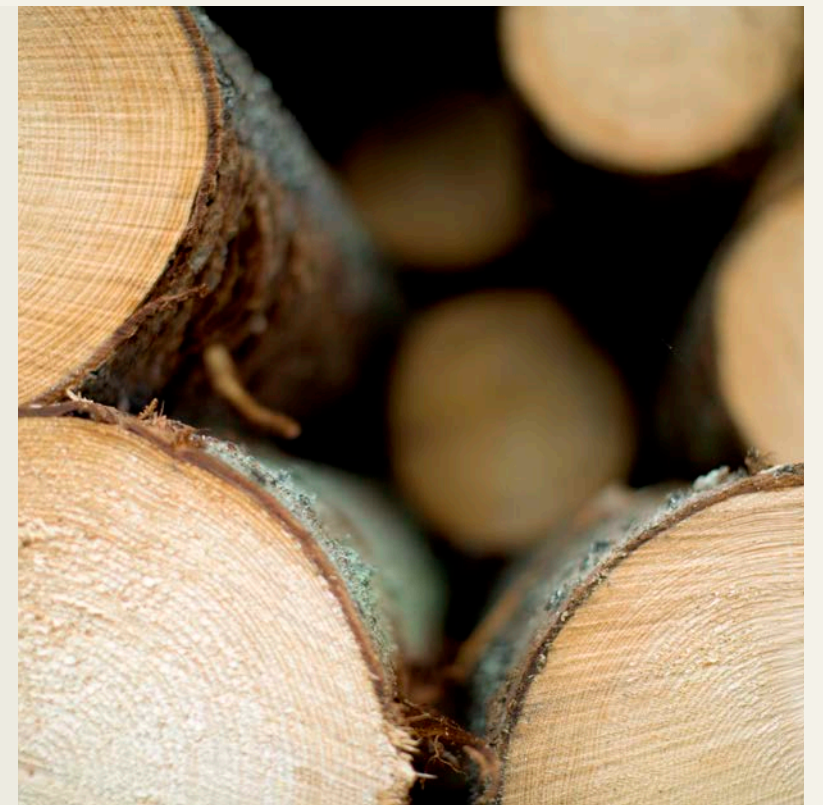
Vida är en global leverantör av förädlade produkter från hållbar svensk skog. Koncernen har ca 1 500 anställda på 23 produktionsanläggningar, varav 12 sågverk. Produktionen är i huvudsak inriktad på konstruktionsvirke för en rad olika marknader. Ca 75 % av produktionen exporteras till Europa, USA, Australien, Afrika och Asien. Verksamheten omfattar även emballagetillverkning, strö- och pelletstillverkning, biobränslehandel och hustillverkning. Industrierna är strategiskt belägna nära skogsägarna i Småland, Skåne och Västra Götaland. Vida köper huvuddelen av råvaran från privata skogsägare via det egna inköpsbolaget, Vida Skog.

Vida höjde priset med 140 kr!

Sågverken går för fullt och behovet av timmer är därför oförändrat stort. Vi på Vida har förstärkt vårt erbjudande och justerat våra priser kraftigt. Den 1 juni höjdes Vidas prislister på normaltimmer med 140 kr/m³fub. och kubb/klentimmer med 70 kr/m³fub.

Välkommen att kontakta Vida för din nästa skogsaffär.

Öppet hus på din Vida-såg!

Vida, Sveriges största sågverkskoncern, välkomnar till öppet hus på sågverk runt om i landet. Vi bjuder på fika, guidade rundvandringar och aktiviteter för barnen. Du får lite extra inblick i hur vi får ut mer värde fullt virke ur varje timmerstock – och hur vi tar tillvara på allt annat!

23/9 kl 10–14
Vida Borgstena
Vida Hästveda
Vida Hok
Vida Vimmerby

30/9 kl 10–14
Vida Nössemark*
Vida Vislanda
Vida Orrefors

* Begränsad framkomlighet, ej handikappanpassat

Samåk gärna, antalet P-platser är begränsat.

Vida AB, Box 100, 342 21 Alvesta
Telefon: 0472-439 00

Publiceringsansvarig: Joanna Kron
Tryckeri: Ringöns Tryckeri
Text om inget annat anges:
Joanna Kron och Jennie Dahlgvist

Vad säger experten om BARKBORRLÄGET?

Skadorna i sommar är troligtvis lägre än föregående år men gissningsvis större än vad vi hittills sett. Faran är inte över, utan fortsatt inventera och leta efter angripna träd. Sitter det barkborrar kvar under barken är det viktigt att få ut stammarna med barken på. Eftersom granarna ännu inte skiftar i rött så är det extra viktigt att inventera sin granskog nu – stövlar på!

FOTO: CAMILLA ZILO, SKOGSSTYRELSEN

Kerstin Ström, tidigare projektledare för Stoppa Borrarna och nu team ledare för Skogsstyrelsens arbete med granbarkborre, ger oss en lägesbild.

Om jag ska sammanfatta 2023 så här långt så inleddes maj och juni med mycket torrt väder. Det sammanföll med den period då granarna är extra beroende av vatten och utan vatten kan de inte försvara sig mot barkborreangrepp. Vädret under försommarn skapade en oro för extrema skador under sommaren. Dock slog vädret om ganska snart efter mid-sommar och juli och augusti har varit regnigt och kallt.

Sammantaget är läget mycket svårbedömt. Skadorna i maj och juni bör varit ganska omfattande men troligtvis har vädret sedan dess gjort att vi inte ännu ser dem fullt ut. Många angripna granar är fortsatt gröna. För att se om de är angripna av barkborrar får man leta efter barkborrarnas utgångshål, onormala mängder gröna barr under granarna eller bark som fläkts upp av hackspettar. Utgångshålen är ca 3 mm i diameter och sitter normalt mitt på en barkflaga till skillnad från ingångshålen som ofta

finns i barkens springor och är svåra att upptäcka.

I vilken grad barkborrarna fortfarande sitter under barken på angripna träd är oklart. Vädret 2023 har avvikit från det normala och risken att barkborrens agerande avviker från det vi hittills sett är stor.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har sedan några år tillbaka inventerat barkborreskadorna under hösten på uppdrag från Skogsstyrelsen, och kommer göra det även i år. Då får vi en bättre lägesbild men för arbetet här och nu är att vi måste tillsammans behöver gå ut och söka upp skador.

Skogsstyrelsen ser att barkborreproblemet inte är över till nästa år. Klimatförändringarna innebär torrare och varmare somrar vilket tyvärr gynnar insekten.

Kerstin Ström

Vida får större plats i internationella sammanhang

Under året har Vida fått en allt större och tyngre position inom Canfor. Canfor är en av världens största producenter av sågade trävaror och är sedan 2019 delägare till Vida AB.

Santhe Dahl, före detta koncernchef i Vida AB och nuvarande styrelseordförande, har under året blivit invald i Canfors styrelse. Santhe blir den enda europén i styrelsen och utöver att sitta i styrelsen är han även invald i investeringskommittén. Även nuvarande koncernchef Måns Johansson har fått ett uppdrag inom Canfor som President för Canfor Europe.

– Att både jag och Santhe har fått uppdrag inom Canfor visar på det ömsesidiga

förtroende våra bolag har för varandra. Det är också ett kvitto på att även om Canfor äger 70% av Vida har Vida mycket att säga till om både fortsatt inom Vida-koncernen men även att kunna vara med och påverka Canfor. Vi är väldigt glada över vårt samarbete som ger båda bolaget mycket. Inte minst på försäljningssidan då vi gemensam är en oerhört stark försäljningsorganisation med hela världen som marknad, säger Måns Johansson.

Grot = grenar och toppar

Grot är skogens energisortiment och innebär allt som blir kvar av trädet ovan stubben när stamveden tagits till vara på. Grot går att ta ut på de flesta marktyper men bör i första hand tas ut på friska och bördiga marker i slutavverkningar.

Det finns många fördelar med grotuttag. Det blir lättare att markbereda och plantera när groten är borta, kostnaden för förnygring och skogsvård minskar samtidigt som kalmarkstiden kan förkortas. Med rätt förutsättningar och ett välplanerat arbete så ger uttag av grot en bra inkomst till skogsägaren.

Riskerna med grotuttag är att körskador uppstår samt att det sker ett uttag av näringsämnen, därför rekommenderas inte grotuttag på fuktiga partier eller på svaga lavrika marker. Uttag av grot ska anmälas till Skogsstyrelsen i samband med avverkningsanmälan.

Planering, avverkning, hänsyn och grotskotning

För att lyckas med ett bra uttag av grot behöver man planera för åtgärden redan från början. Hur avverkningen utförs påverkar grotuttagets storlek och kvalitet. Exempelvis är det viktigt att basvägar dras där bärigheten är som bäst så att virkesskotaren inte behöver lägga tid och pengar på att förbättra basvägen med ris under arbetets gång.

Eftersom minst 20% av groten ska lämnas kvar kan man med fördel risa basvägarna för att minska spårbildningen utan att det påverkar uttaget av grot. Eftersom tallris är en uppskattad föda för viltet vintertid kan man med fördel

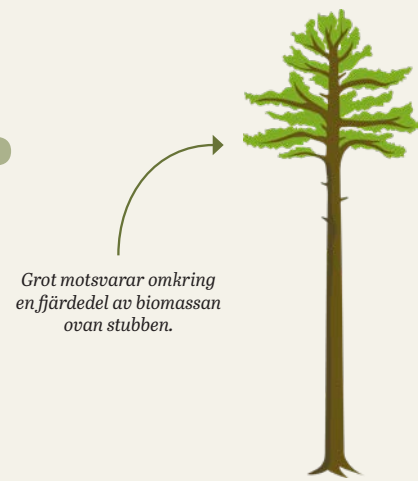
undvika att köra på tallris vid avverkning under höst och vinter, och om möjligt lägga upp det så viltet kan äta av det.

Är man som skogsägare PEFC-certifierad ska minst tre grova toppar av löv eller tall lämnas när riset skotas ut. Här är det viktigt att skördaren lägger dessa på ett lämpligt ställe så skotarföraren förstår att det inte är grot och att topparna inte ligger i vägen för kommande skogsskötsel. Är leverantören även FSC-certifierad (dubbelcertifierad) får grot av gran, tall, björk och främmande trädslag tas ut. Grot av övriga trädslag får tas ut om det gäller lövdominerade produktionsbestånd eller vid naturvårdande skötsel, annars ska det undvikas.

På de avverkningar där grot ska tas ut måste det underväxtröjas innan avverkningen. Annars är risken stor att grotskotaren får med sig underväxt upp när den lastar groten, till följd att det kommer med sten och jord i groten vilket skadar flishuggen.

När groten har legat och torkat på hygget minst en sommar skotas den ihop till vältor på en plats med hög tillgänglighet, oftast vid en bilväg. Detta görs med en grotskotare. Grotskotaren skiljer sig ifrån en vanlig skotare genom att den har ett risrede som gör att den får med sig mer grot i varje lass, vilket ökar produktionen och gör skotningen effektivare. Skotaren är dessutom utrustad med risgrip som saknar tvärbalk och på så sätt minskar risken för att sten plockas med.

När grot levereras till värmeverken mäts kvaliteten på flisen. Ju torrare groten är desto bättre. Därför täcks vältorna normalt med med papp så att groten återfuktas i mindre utsträckning och behåller en högre torrhalt under vinterhalvåret.

Värmeverk

Det sista steget i kedjan är att flismaskinen flisar upp grotvältan. Detta kan göras med flera olika slags maskiner – det finns skotarburna flishuggar, lastbilshuggar, traktordrivna huggar och nu på senare år har det även kommit maskiner speciellt byggda för flisning. Flisen transporteras sedan till värmeverk med lastbil, antingen i containrar eller sidotippande lastbilar.

Framme vid värmeverket vägs och mäts lasset och det tas även ett fuktprov för att kunna räkna ut hur mycket energi det är i lasset, det uttrycks med enheten MWh (megawattimme).

Värmeverken eldar sedan upp flisen som ger värme och varmvatten ute till våra hushåll i framför allt större städer. Vissa värmeverk kan även göra elektricitet och kallas då kraftvärmeverk. Biobränslen står för ca 38% av Sveriges totala energibehov, vilket då också innefattar biprodukter från sågverk.

Skogsbränsle är en förnyelsebar resurs som bryts ner i skogen om vi inte tar vara på den. När vi använder groten ser vi till att nyttja så mycket av skogen som möjligt inom ramen för ett uthålligt skogsbruk.

Vida hanterar cirka 400 GWh grot varje år. Om du har frågor angående Vidas grothantering är du välkommen att höra av dig till din inköpare eller kontakta oss på Vida Energi.

Kontaktuppgifter:

NOGGRANNARE MÄTNING FRÅN

Vidas skördare

De mål som Vida har med sin aptering är samma som för dig som skogsägare. Det är mycket positivt för båda parter.

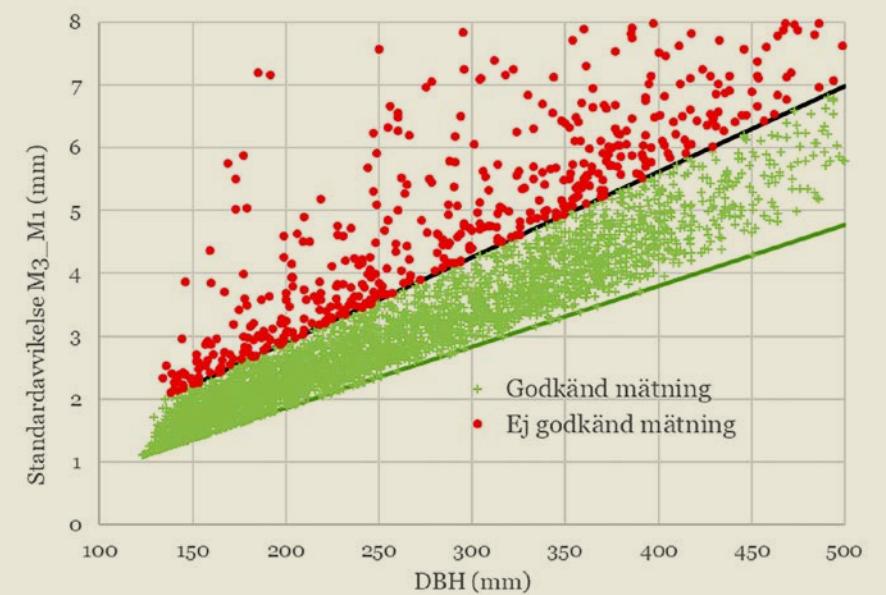
TEXT: FREDRIK CARLSSON

Vida arbetar intensivt med apteringsfrågorna då längd och kvalitetsutfall är helt avgörande för att kunna få maximalt betalt vid försäljningen av färdigsågade trävaror. Just nu genomför Vida tillsammans med Biometria och Skogforsk ett projekt avsett för att snabbare hitta eventuella brister i mätutrustningen och i förlängningen ge ett förarstöd om vad som bör åtgärdas för att mätningen skall bli ännu lite bättre.

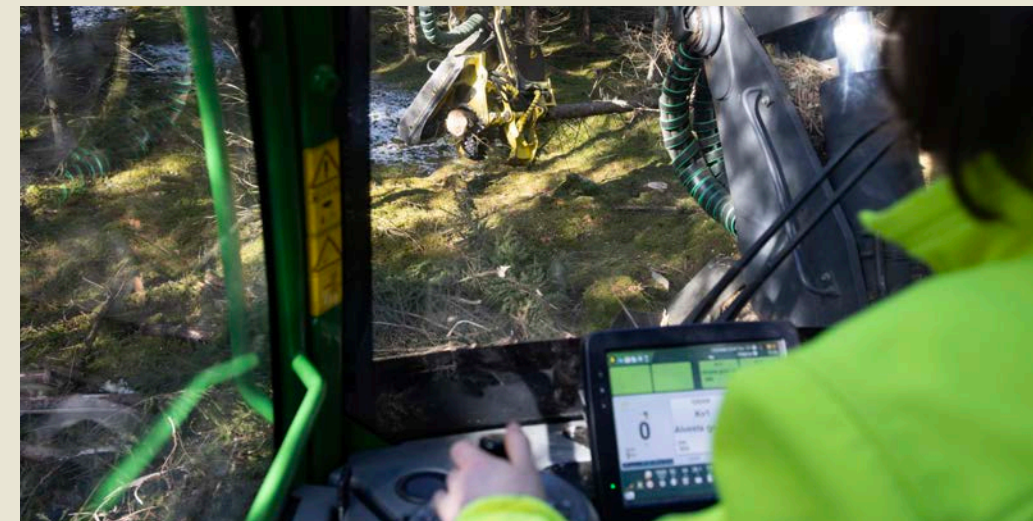
Projektet använder skördarens möjlighet att på samtliga träd som går igenom aggregatet, registrera diameter på varje decimeter av stammen när trädet upparbetas. Informationen används för att analysera hur väl aggregatet håller i stammen och kan därför ge oss viktiga data kring hur bra stamhållningen är.

En bra stamhållning är nämligen en förutsättning för att med säkerhet kunna utföra en eventuell kalibrering. Följer inte diametermätningen stammen kan man inte kalibrera en skördare att mäta rätt. Utfallet från projektet leder till en mycket bättre dialog med entreprenörerna kring körteknik och inställningars påverkan av diametermätningen. En skördare i slutavverkning kan hantera värden på över ¼ miljon kr varje skift. Det behövs inte mycket fel för att värden ska gå förlorade. Fel som kommer sakta över tid är dessutom svåra att notera som förare. Kan vi fånga upp felen tidigt är det en väldigt stor vinst i virkesvärde som kommer både sågverken och markägaren till godo.

Ett antal maskiner utspridda över verksamhetsområdet har varit med och delat informationen som är underlag för projektet. Nästa steg är att implementera det i vår uppföljning och se till att förarna kan ta fram informationen själva.

Stammarna summeras och visar spridningen sett till diameterklass. Illustration Björn Hannrup Skogforsk.

Hur skapar vi robusta skogar?

TEXT: PELLE STRÖM, SKOGSBRUKSCHEF VIDA SKOG AB

Efter många år med ensidig plantering av gran har skogsägarna blivit medvetna om vilka risker som finns med gran på fel mark. Vi ser en tydlig ökning av tallplantering och lövföryngring som kommer naturligt. Dessa två sätt är ett steg för att etablera bestånd som klarar av klimatförändringen då det gäller att på alla sätt skapa robusta skogar.

Det är i ungsbogen vi har möjlighet att påverka sammansättningen av framtida bestånd, både när det gäller trädslag och de genetiska förutsättningarna. Naturlig föryngring ger liknade egenskaper som den tidigare generationen skog har, medan man med plantering eller sådd av odlat material kan välja de egenskaper som det framtida beståndet får.

Med rådande klimatförändringar behöver ny skog anpassas för ett annat klimat. Det talas ofta om fördelarna med att använda förädlat plantmaterial. Vad innebär det i ett förändrat klimat och finns det några risker för torkskador, frostsador eller likande med förädlade plantor?

Vida ställde frågan till Mats Berlin på Skogforsk:
– Den frågan dyker upp ibland och jag skulle tvärtom vilja säga att riskerna är större att inte använda förädlat material. I de flesta fall är skadegraden mindre eller åtminstone lika stor/liten i de förädlade plantorna jämfört med de naturliga bestånden när man tittar på jämförande studier från skogliga försöksytor. Ett tydligt sådant exempel är frostsador på unga granar, svarar Mats.

Mats Berlin Skogforsk

– På platser med risk för frostsador i södra Sverige är lokalt beståndsfrö mycket mer drabbat av frostsador än rätt anpassade fröplantageplantor eller östeuropeiskt beståndsfrö. Jag skulle dock vilja addera några argument till varför förädlade plantor faktiskt är bättre än naturliga bestånd.

– Vi utvärderar de träd som ska gå vidare inom förädlingsprogrammet och ingår i fröplantager på flera olika platser med olika förutsättningar och väljer bara ut de plantor som presterar bra, vilket inkluderar utsällning av plantor som uppvisar kvalitetsbrister och skador på alla dessa platser. En del av platserna är speciellt utvalda för att vara varmare än normalt och andra för kärvare/tuffare förutsättningar.

– Vi gör alltså ett proaktivt val av robusta plantor som ska kunna hantera varierande klimatförhållanden och kunna klara både extremhändelser, som t.ex. frost, och passa bra under framtida förhållanden i den zon de är utvalda till. Natur-

ligt urval ”utvärderar” bara plantor på en lokal plats och reagerar dessutom alltid i efterhand på klimatförhållanden, eftersom urvalet sker i det klimat där föräldrarna till nästa generation växte upp, och sålunda tappar man möjligheten till en aktiv/medveten anpassning till framtida klimatförhållanden.

Skogforsk har en tjänst som heter Plantval som hjälper skogsägaren att välja rätt plantmaterial. Vida ber Mats förklara hur man tar hänsyn till klimatförändringen i Plantval.

– Vikten av att tänka proaktivt i framtida beskogning har intresserat fler och fler skogsforskare och konceptet ”assisted migration”, alltså att flytta trädsorter/provenienser för att bättre passa ett framtida klimat, får nu ett allt större genomslag. Det finns ett flertal vetenskapliga studier som visar att naturliga bestånd inte kommer att klara ett snabbt varmare klimat särskilt bra, men att använda kunskap om hur träden reagerar och anpassning av dess tillväxtrytm kan ge mycket goda resultat. Det är sådana modeller som beräknar hur träden växer och överlever när de utsätts för olika klimatförutsättningar som ligger under huven i Plantval och möjliggör därmed ”assisted migration”.

I nuvarande operativa Plantval är det i huvudsak temperaturen som styr förväntad överlevnad och tillväxt. I kommande version av Plantval beräknas förväntad överlevnad och tillväxt av både temperatur och nederbörd.

”Vikten av att tänka proaktivt i framtida beskogning har intresserat fler och fler skogsforskare och konceptet ”assisted migration”, alltså att flytta trädsorter/provenienser för att bättre passa ett framtida klimat, får nu ett allt större genomslag.”

Mats Berlin

SKOGSINDUSTRIERNA:

”Vi måste jobba konstruktivt i Bryssel”

Europa är svenska sågverks viktigaste marknad. Ungefär 60 procent av den sågade varan säljs här. Samtidigt importerar vi 80 procent av de regler som påverkar svenskt skogsbruk från EU. Vida Nytt har talat med Skogsindustriernas vd, Viveka Beckeman, om påverkansarbetet i Bryssel.

– Ska vi ha en chans att påverka så måste vi vara på plats i Bryssel och göra svensk skogsindustris röst hörd så tidigt som möjligt i lagstiftningsprocesserna. Genom dialog är det möjligt att påverka och det är mer konstruktivt att jobba med systemet än mot systemet, säger Viveka Beckeman.

Skogsindustrierna har idag tre personer på plats på sitt Brysselkontor och ytterligare åtta sakkunniga på kontoret i Stockholm. Många medarbetares tid upptas alltmer av lagstiftningsarbetet i EU och inte minst implementeringen av EU-regelverken i svensk lag.

– Den svenska tendensen att överimplementera, att i den nationella lagstiftningen gå utöver vad EU faktiskt kräver av oss, har medfört att vi skapat problem för oss själva. När Sverige till exempel väljer att jämföra utvecklingen för naturtyper med ett förindustriellt tillstånd medan andra länder utgår ifrån hur det såg ut i början av 1990-talet får det konsekvenser för skogsbruket som inte kan skyllas på EU, utan är något vi får lösa i Sverige.

Arbetet i Bryssel ger resultat

I och med kommissionens stora lagstiftningspaket inom Den gröna given har EU:s intresse för unionens skogar ökat kraftigt. Kommissionens förslag är ofta ganska långtgående och detaljerade, med ibland orimliga konsekvenser för skogsnäringen. Men lagstiftningsprocessen i EU ger även de folkvalda parlamentarikerna och medlemsstaterna i rådet möjlighet att påverka den slutliga lagtexten. Viveka ger ett exempel:

– Jämfört med kommissionens ursprungliga förslag till ändringar i LULUCF-förordningen, som ställer krav på kolinlagring i skog och mark, bedömer Skogsindustrierna att det slutliga förslaget är utmanande men hanterbart. I ursprungs-förslaget skulle Sverige öka kolinlagringen med 10 miljoner ton koldioxid vilket hade inneburit kraftigt minskade avverkningar. Nu ska Sverige öka kolinlagringen med 4 miljoner ton till år 2030. Det är ännu inte klart exakt hur det kommer påverka den enskilda skogsägaren i Sverige, men troligtvis kommer skogsägare uppmuntras att öka tillväxten i skogen och att minska utsläpp från våtmarker.

Även revideringen av förnybartdirektivet, RED III, ser ut att landa bättre för skogsnäringen än väntat.

– Det var nära att primära biobränslen, det vill säga restprodukter från skogsbruket, inte skulle klassas som förnybara. Men i slutförhandlingarna har de begränsningarna förhandlats bort. Skogsindustrierna och många andra har arbetat hårt för att förklara hur viktiga skogsprodukterna är för att klara klimatomställningen, att det är de fossila utsläppen som är problemet. Förnybara alternativ till fossila produkter är ju en del av lösningen.

Även processen kring den så kallade Avskogningsförordningen, som i första hand ska hindra avskogning genom omvandling till jordbruksmark, kom att handla om skogsbruk i Sverige och EU. Det slutliga förslaget kommer troligen inte begränsa möjligheterna för skogs-

bruk i Sverige, men däremot innebär det administrativa kostnader för alla aktörer i värdekedjan och det kommer krävas ett intensivt arbete med tolkning och implementering. Det finns också en risk att global handel hämmas på grund av de detaljerade kraven i förordningen.

Förhoppningar om rimligare naturrestaureringslag

Under sommaren har EU-parlamentet, efter en hård debatt, antagit en förhandlingsposition i fråga om kommissionens förslag till lag om naturrestaurering. Det ursprungliga förslaget hade fått stora konsekvenser för svenskt skogsbruk, men parlamentets position är rimligare. Nu ska lagstiftningen slutförhandlas i en så kallad trilog mellan kommissionen, parlamentet och rådet.

– Skogsindustrierna står bakom förordningens syfte, att återställa skadade ekosystem, men ser fortfarande risker för att den kommande förordningen kommer att drabba svenskt skogsbruk negativt. Parlamentets position är betydligt bättre än kommissionens ursprungliga förslag. Bland annat togs det så kallade ”icke-försämringskravet” och vissa bindande målsättningar bort. Det var nödvändigt eftersom kravet innebar att natur som omfattades av förslaget inte skulle få påverkas negativt i framtiden, något som i praktiken skulle riskera att omöjliggöra brukande av stora arealer. Nu hoppas vi att parlamentet får gehör för sin position i slutförhandlingarna.

Skogen är nyckeln till en fossilfri framtid

Mycket av Skogsindustriernas arbete i Bryssel handlar om att förklara svenskt skogsbruk och skogens och skogsprodukternas roll i den gröna omställningen. Förkunskaperna hos många beslutsfattare och tjänstemän är begränsade.

– Skogsindustrin kan och vill bidra mer till att ersätta fossila produkter. Det finns en fantastisk potential. Nya skogsbase-rade produkter utvecklas i snabb takt. Vi kommer under hösten att presentera Skogsindustrins Framtidsagenda som handlar om hur vår bransch kan bidra ännu mer till att lösa klimat- och miljöutmaningarna. Den svenska skogen är en fantastisk tillgång. Tillsammans med skogsägarna leder skogsindustrin omställningen, säger Viveka Beckeman.

Förebygg viltolyckor genom aktiva skogsbruksåtgärer

I Sverige sker över 60 000 viltolyckor per år och vi närmar oss den tid på året då risken att råka ut för en olycka är som störst. Vi har pratat med Per-Axel Rolfsson som är Vida-entreprenör, skogsägare och eftersöksjägare. Han tipsar om hur du som skogsägare kan hjälpa till att förebygga viltolyckor genom aktiva skogsbruksåtgärder.

Rent generellt befinner sig viltet inom vägområdet av två olika skäl. Antingen försöker de korsa vägen eller så är de attraherade av foder i vägområdet. Ju oftare vilt befinner sig på vägen desto större är risken för viltkollisioner. Det är därför önskvärt att locka bort vilt från vägområdena.

Det finns framför allt tre åtgärder som du som skogsägare kan tänka på för att försöka minska viltkollisioner. Det ena är att röja längst med vägkanterna. Slätter och röjning av vägkanter förbättrar sikten för fordonsförare och chansen att hinna väja för viltet ökar.

Den andra åtgärden är att försöka planera in avverkningar som ligger längst trafikerade vägar under sommarhalvåret. Då finns det tillräckligt med mat för djuren i övriga delar av skogen och därför lockar inte de grenar och toppar som lämnas kvar på marken på avverkningsplatsen lika mycket som på de hade gjort under vinterhalvåret.

Den tredje åtgärden är att inte anlägga åtlar och viltåkrar nära vägar, och särskilt inte på båda sidor av vägen. Foderplatser för viltet kan ses både som avledare inom skogsbruk och lantbruk samt som lockbete för jägare.

Detta ska du göra om du råkar ut för en viltolycka

När adrenalinet pumpar i kroppen är det inte alltid lätt att komma ihåg vad man ska göra. Om vi i förväg har koll på vad man ska tänka på, är chansen större att vi också minns det om olyckan skulle vara framme. Vi reder ut vad du behöver veta.

1. Larma 112.

Om olyckan är framme ska du ringa 112 och göra en polisanmälan.

2. Märk ut platsen.

Placera ut en varningstriangel och märk ut platsen där olyckan skett. Markeringen ska vara på den sida av vägen där djuret försvann. Du måste göra en anmälan, ställa ut triangel och markera olycksplatsen även om djuret inte är synbart skadat eller ligger avlidet kvar på platsen.

3. Underlätta för eftersöksjägaren.

När polisen får besked om en viltolycka görs en bedömning och en kontaktperson från Nationella viltolycksrådet (NVR) kontaktas och rings ut till olycksplatsen. Eftersöksjägare skickas ut till platsen av polisen för att söka efter det skadade djuret. Det kan hända att jägaren kontaktar dig för att få mer uppgifter om platsen och djuret. Korrekt information från dig förkortar djurets lidande.

Tänk på att sakta ner farten om du kör ni förbi en skylt om viltolycka. Både hund, eftersöksjägare och vilt finns i området och kan dyka upp på vägen. Läs mer om NVR:s arbete på deras hemsida: www.viltolycka.se

Viltvård under hösten

Skogsbruk, som avverkning, gallring och röjning, kan skapa mycket foder till djuren. När höstkylan kommer och vintern närmar sig behövs viltvårdsåtgärder inom skogsbruket som mest.

Lövröjningar och områden med tall bör om möjligt röjas under hösten eller vintern.

Toppar högst upp i högen

Topparna som blir kvar vid gallring är lämplig vinterföda för älgarna. Topparna kan placeras i högar, läggas högst upp i grothögen eller läggas på stenar och upphöjningar, så att älgarna har lätt att komma åt dem. Genom att vara rädd om topparna och inte köra ner dem med avverkningsmaskinerna så kan vi skapa stora mängder attraktivt viltfoder.

Bärris och fallfrukt

Under hösten och vintern utgör bärris en stor del av födan för många djur. De flesta av våra jaktbara skogsviltarter, som hjortdjur, björn, räv och mård betar den. Våra tre vanliga skogsfågelarter äter i unga år insekter på blåbärsris och de äldre fåglarna plockar även blad och bär från riset. Bärriset trivs när det är luftigt i skogen. Tänk därför på att röja och gallra din skog för att öppna upp plats för bärriset.

Här syns ett parti ungtallar som behöver friställas, där lövträd sparats för röjning under hösten.

Per-Axel Rolfsson visar hur han lagt talltopparna vid sidan av stickvägen när han gallrat.

Jämthunden Pixie inspekterar gallringen.

Caroline Benilton

EN AV SVERIGES STORA JAKTPROFILER

Jakten i Sverige är i mångt och mycket kopplat till skogsägandet. Om du är markägare har du rätt att jaga på dina ägor och med jakträtten följer ett ansvar att förvalta viltstammarna. Svenskt skogsbruk strävar efter balans mellan klövviltstammar och foder-tillgång för att kunna uppnå en hög och värdefull skogsproduktion tillsammans med viltstammar av hög kvalitet.

Vida har träffat Caroline Benilton, en 27-årig jägare med rötterna i det skogliga. Caroline har varit med i skogen sedan barnsben tillsammans med sin mamma som är skogsägare. – Jag är uppvuxen i Lidköping tillsammans med min pappa och helgerna spenderade jag hos min mamma i Åtvidaberg. Jag var tre år gammal när min mamma tog med mig ut på min absolut första drevjakt. Sedan den dagen var jag med på varje jakt. Jag längtade alltid till Åtvidaberg och spenderade med glädje helgerna i skogen tillsammans med hundarna eller ivrig att få lära mig rutinerna i slaktboden, berättar Caroline.

Jakten präglade hennes uppväxt, och fortsatte att göra så i vuxen ålder. Efter gymnasiet valde Caroline att flytta till

Stockholm, där hon fick jobb i en jaktbutik. Hon fick fler kontakter inom jaktbranschen och intresset för olika sorters jakt växte allt mer.

Jakt utomlands vs i Sverige

Caroline har jagat älg med löshund i Norrland, deltagit i småviltsjakt i Skåne och rådjursjakt i Skottland. Den jakt som ligger henne varmast om hjärtat är den hon får utöva i de svenska skogarna med sina egna hundar.

– Det bästa med jakten är att se mina hundar göra det de älskar. Att jaga tillsammans med min hund skapar ett speciellt band oss emellan, och det är svårslaget, säger Caroline.

Trots att stora jaktresor utomlands låter lockande så föredrar och förespråkar Caroline jakten hemma i Sverige.

– I Sverige är vi duktiga på att förvalta vilt och skjuta rätt individer. Jag upplever att vi har en mer etisk tanke kring jakt. Vi ser till exempel våra jakthundar som familjemedlemmar och kompanjoner istället för redskap, som jag upplever att de till stor del kan göra i andra länder.

Många skogsägare i Sverige bor på sin skogsfastighet och brukar sin skog aktivt själva. Enligt Caroline är jakt i mångt och mycket som skogsägandet i Sverige - en passion och livsstil, medan det snarare kan vara något ekonomiskt utomlands. Caroline upplever att samarbetet och

relationen mellan skogsägare och jägare i Sverige är bra överlag.

– Där jag jagar är det oftast ordning och reda, de har en bra plan både för skogsbruket och viltstammen. Jag upplever att de flesta värnar om en frisk stam på sin mark. Det görs inventeringar och avskjutningsplaner. Det måste finnas förutsättningar för ett hållbart och ansvarsfullt skogsbruk där biologisk mångfald kan bevaras. Jag tycker att dagens samarbete mellan skogsägare och jägare är en styrka för svenskt skogsbruk, säger Caroline.

Jaktprofil och Youtuber

Utöver jakten har Caroline ett brinnande intresse för foto- och videoproduktion. Idag är hon en av våra större jaktprofiler med en följarskara på över 22 000 följare och jaktvideos med över 100 000 visningar. – Foto och film har alltid intresserat mig och 2017 startade jag min YouTube kanal med fokus på jakt, vilket var relativt nytt på den tiden. Tittarsiffrorna steg snabbt, kanske delvis för att jag var ganska ensam som kvinna som gjorde jaktfilmer i Sverige. Jag kunde nu kombinera jakt, foto och det sociala livet – en kombination som gav mig mycket glädje.

Idag arbetar Caroline tillsammans med jaktföretaget Browning och driver eget företag med fokus på film, reklam, hemsidor och media. På hennes Instagram [@caroline.suehunt](#) får ni följa Caroline på hennes jaktresor i bild och videoformat.

Rapport från Vidas marknader

TEXT: KARL-JOHAN LÖWENADLER, VD VIDA WOOD

Efter semestern kan vi se tillbaka på en hyfsad vår och sommar med bra utlastning och rejält sänkta lager hos våra sågverk. Det är inte konsumtionen som har blivit bättre i Europa, utan det beror framför allt på stoppet av den ryska importen och produktionsbegränsningar i Baltikum och Centraleuropa. Det har gett oss i Sverige möjlighet att öka våra marknadsdelar runt om i Europa. Det är fortfarande stor oro i köparleden över att det kommer bli sämre förbrukning de kommande sex månaderna, vilket för oss resulterar i att kunderna köper på kortare sikt.

Sverige

Andra kvartalet har varit normalt. Våra kunder har fortfarande objekt som inte är färdigställda som de jobbar med. Det privata byggandet, som t.ex. altaner, har varit volymmässigt mer stabilt trots alla ökade kostnader för hushållen. Det har varit lägre utpriser i bygghandeln nu jämfört med de två senaste åren och det verkar ha påverkat lusten att köpa.

Danmark/Holland

Här har vi haft en fantastisk utveckling de första åtta månaderna, med ökade volymer jämfört med 2022. Vi har nästan sålt 10% mer volym på Danmark än under 2022 som var ett rekordår. Vi förväntar oss att resten av året kommer vara stabil med normala volymer.

Storbritannien

Här har avsaknaden av ryska volymer märkts av mest och vi ser ett fortsatt stort köpbehov hos våra kunder. Marknaden i sig är inte ökande utan det är troligen tillgången som gör att vi ser ett ökat behov att köpa från Sverige. Många importörer

slåss om en krympande marknad vilket i sin tur skapar en stark prispress.

Mellanöstern/Nordafrika

Marknaden är avvaktande. På de flesta håll är lagernivåerna höga och kunderna är osäkra på framtiden.

Saudiarabien som är motorn i regionen har trots ett relativt högt oljepris varit svagt under en längre tid. Faktum är att vi aldrig upplevt denna marknad så svag som nu. Vi har haft diskussioner med kunder och även de är osäkra på varför marknaden är svag. Men det som alla är överens om är att Saudiarabien kommer att vakna till liv igen. Frågan är bara när. Och när den väl vaknar så kommer efterfrågan att bli enorm. Man ska bygga ett par helt nya städer i landet och dessutom är hela Jeddad demolerat och kommer att behöva byggas upp på nytt.

Den marknad som varit starkast under våren och sommaren är Algeriet. Vi tror att denna marknad kommer att vara fortsatt god under resten av året men priset kommer att vara lägre än i våras. Efterfrågan i Egypten är fortfarande god men priset är på väg ner. Dessutom börjar lagren att bli relativt stora igen.

Japan/Asien

Kina går trögt och vi ser inte att de kommer öka sina inköp de närmaste månaderna. Japan är lite starkare under tredje kvartalet. De har balanserat sina lager under första halvåret och behöver fylla på sina lager under Q3.

Australien

De stora lagren börjar så smått balanseras så förhoppningsvis kommer denna marknad vara i spel igen under vintern. Tyvärr lever de i samma värld som oss med inflation och stigande räntor. Detta kommer troligen hålla ner aktiviteten så att det inte blir några stora prisförändringar.

USA

USA ligger lite före oss med tanke på inflationen. De har inte heller samma energiproblematik som vi har i Europa. En minskad produktion i Kanada, och troligen en minskad import från Europa senaste månaderna gör att det kanske blir en liten rekyl uppåt på priserna under hösten.

Vi ser att ”gör det själv sidan”/butikerna går bättre än förväntat. Jag är försiktigt positiv till denna marknad.

Expert PANELEN

VI SVARAR PÅ DINA SKOGLIGA FRÅGOR!

Till Expertpanelen kan du skicka in dina frågor och vi vill gärna uppmuntra dig att göra så. Skicka frågorna till info@vida.se. Enbart frågor som publiceras kommer att få svar.

Kristina Wallertz
Asa
försökspark
Forsknings-
assistent vid
Enheten för
skoglig fält-
forskning.

Johan Sonesson
Skogforsk
Forskare vid
Skogforsk i
Uppsala.

Karl Olofsson
Skog &
Lantbruk
Jägmästare
och regist-
rerad fastig-
hetsmäklare.

Daniel Eggertz
Eggertz
Advokat-
byrå AB
Advokat och
jägmästare.

Ulf Johansson
Tönnersjö-
hedens
försökspark
Försöksledare
och parkchef
vid Enheten
för skoglig
fältforskning.

Fråga: Jag är intresserad av att satsa på douglasgran. Vad ska jag tänka på och vilka marker passar den på?

Svar: Hej!

Det första man undrar är naturligtvis varför man ska odla ett främmande trädslag som douglasgran överhuvudtaget. Det finns flera tänkbara anledningar. Med tanke på framtida klimat kanske vi behöver lite fler trädslag i Sverige framöver bland annat för att sprida risker. Mycket tyder på att granen trivs allt sämre i södra Sverige i och med klimatförändringarna och då skulle douglasgranen kunna vara ett komplement eller i vissa fall till och med en ersättare. Trädslaget kan bidra till att skapa intressanta och varierade skogar för framtiden.

Douglasgranen, *Pseudotsuga menziesii*, även känd som Oregon pine eller Douglas fir är betraktat som en av de ekonomiskt mest betydelsefulla trädarterna i världen, framför allt på grund av sina värdefulla virkesegenskaper. I Europa planterades den första Douglasgranen i Skottland 1827 och har sedan spridits till övriga Europa. Lyckas man med föryngringen har

douglasgranen stor potential med ett fantastiskt virke, formastabilt och med en kärna ungefär som tallens. Den har en tillväxt som är lika bra eller något bättre än granens.

Men det var just det här med föryngringen. I andra länder som Danmark, Tyskland och Frankrike är förhållanden mer gynnsamma och man har större erfarenhet av att odla douglasgran än vad vi har i Sverige. Här är det fortfarande många saker kvar att studera innan vi kan vara säkra på att föryngringarna blir lyckade. Men det finns saker man ska undvika och saker man kan tänka på för att ha en större chans att lyckas och dessa beskrivs kortfattat här nedan.

Välj planteringslokal med omsorg, douglasgranen passar inte överallt och risken att misslyckas ökar om man väljer en olämplig plats. Douglasgranen överlever även på svagare och något torrare marker men växer bäst på frisk till fuktig väl-dränerad mark. Undvik frostlänta lokaler. Plantera gärna douglasgran i blandning med något annat trädslag, exempelvis vanlig gran. Då minskar man riskerna med att alla plantor slås ut.

Douglasgranen är känslig för frost, snytbagge och vilt. Man bör därför alltid göra en noggrann markberedning som skapar bra förutsättningar för etablering av plantorna. Vid plantering på hyggen med risk för snytbaggeskador (de flesta) bör man vara noga med behandling. Snytbaggen äter gärna på barken från douglasgran, förmodligen är den mer attraherad av detta trädslag än av gran. Viltbehandling rekommenderas.

Att plantera under en skärm är ett effektivt sätt att skydda plantorna mot frostsador. Försök som genomförts med både högskärmar av tall och lågskärm av björk har visat på positiva resultat med få skador av frost jämfört med på ett öppet hygge. Plantering i sluttning är ett annat sätt att undvika frostsador.

En knepig fråga att svara på är vilket odlingsmaterial man ska använda i Götaland. De ganska omfattande försök som gjorts de senaste åren visar att i Småland och i områden med lite kärvar klimat bör man välja en proveniens med ursprung från inlandet i Kanada, men undvika alltför nordliga breddgrader. I våra försök är inlandsplantorna från breddgrader mellan 50-51°N. Ett sånt material ger plantor som vintrar in i tid på hösten så att plantorna inte skadas när kylan kommer och som tycks ha potential att växa bra. I framför allt Skåne men kanske även delar av Halland (kustnära) kan nog de flesta provenienser få en hög överlevnad, kanske är kustprovenienser att rekommendera då de har högre tillväxt.

Det finns två fröplantager med douglasgran i södra Sverige som nu ger frön och där plantor odlats upp. En del av dessa plantor testas nu i praktiska försök för att undersöka om var de är mest lämpliga att användas, men det finns även plantor att köpa för eget bruk.

Så mitt tips är att tala om för din plantleverantör var du bor och hur din lokal för föryngring ser ut och diskutera vilken typ av planta du behöver för att i möjligaste mån få rätt material.

Om du har specifika frågor kring just din tänkta föryngring är ni välkomna att kontakta mig så ska jag svara så gott jag kan. Är det något jag är osäker på har jag bra kontakter att rådfråga.

Min mailadress är: kristina.wallertz@slu.se

NYTT INOM VIDA

Vida Skog stärker upp närvaro i västra Sverige

I april 2022 köpte Vida Skog upp Andersson skog AB med huvudkontor i Ed. Andersson skog är ett fullservicebolag inom virkeshandel och skogsvård med 6 anställda inköpare. Andersson Skog köper framför allt skog i Dalsland och syd-västra Värmland. Dessa volymer förser i första hand sågarna i Nössemark och Borgstena med råvara.

Sedan förvärvet har Andersson skog fortsatt att jobba under sitt egna varumärke men från och med oktober i år byter man nu namn till Vida Skog AB.

– Andersson skog är en viktig pusselbit för Vida i vår sågverksförsörjning med timmer. Vidas vision är "Att växa" och det gör vi genom förvärvet. De tidigare ägarna och inköparna i Andersson skog har genom åren byggt upp bra affärsrelationer med skogsägare i Dalsland och sydvästra Värmland och det skall samma personal förvalta vidare som inköpare i Vida Skog. Men vi ser en effektivisering i vår gemensamma administration, genom att införliva Andersson Skog i Vida Skog, som kommer både Vida och våra leverantörer till del, säger Jörgen Henriksson, VD Vida Skog AB.

VÄXANDE världen

Det finns många poddar som belyser skog och natur ur olika vinklar. Vi på Vida vill gärna bidra med våra insikter och skogsägarnas perspektiv. Det gör vi med vår podd Växande världen.

Våra medarbetare delar med sig av sitt kunnande och inbjudna gäster med sina erfarenheter av skogsbruk. Vi fördjupar oss i alla de glädjeämnen som skogen ger och de utmaningar det innebär att vara skogsägare. Inspiration, tips och uppslag till nytta för dig som äger skog.

Finns där poddar finns.

Få ut mer av din skog.

Vårt mål är att din skog ska skänka dig så mycket glädje den kan. I form av njutning och naturupplevelser, hållbar tillväxt och optimal avkastning när det är dags att skörda. Med en långsiktig, lokal förankring skapar vi tillväxt och jobb i närheten av din skog - och med hela världen som marknad ser vi till att få ut exakt det virke som efterfrågas allra mest.